

Σε περιόδους κρίσης ενδείκνυται η αναβάθμιση της παιδείας

Μια από τις πιο ενδιαφέρουσες παρατηρήσεις, κατά τη διάρκεια σοβαρών οικονομικών υφέσεων στις ΗΠΑ, είναι η αύξηση της ζήτησης για πανεπιστημιακή εκπαίδευση και εν γένει για

την απόκτηση δεξιοτήτων. Ο αυξημένος ανταγωνισμός στην αγορά εργασίας ωθεί τους εργαζόμενους στο να επιζητούν συνεχή βελτίωση των προσόντων τους δια μέσου εκπαιδευτικών διαδικασιών, κάτι που, σε συνδυασμό με τη μειωμένη ζήτηση εργασίας που παρατηρείται σε περιόδους κρίσης, εκτινάσσει τη συνολική ζήτηση για εκπαίδευση στα ύψη. Οι

τομείς στους οποίους καταγράφεται η μεγαλύτερη ζήτηση είναι τα σεμινάρια επαγγελματικής κατάρτισης και τα προγράμματα μετεκπαί-

δευσης και διοίκησης επιχειρήσεων (MBA).

Στην καθαρά φιλελεύθερη οικονομία των ΗΠΑ, οι δυνάμεις της αγοράς ωθούν προς την ικανοποίηση της πλεονάζουσας εκπαιδευτικής ζήτησης μέσω επέκτασης των εκπαιδευτικών προγραμμάτων, τα οποία χρηματοδοτούνται έμμεσα ή άμεσα από ιδιωτικούς και μη φορείς (εργοδότες των εργαζομένων, κρατικές επιχορηγήσεις, κρατικά ερευνητικά κονδύλια και δίδακτρα φοιτητών). Ουσιαστικά, λοιπόν, αυτό που αναδεικνύεται από τις δυνάμεις της αγοράς σε περιόδους κρίσης είναι ότι ενδείκνυται η αναβάθμιση του ανθρώπινου κεφαλαίου ώστε να επέλθει η προσδοκώμενη ανάκαμψη.

Οι οικονομίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπου ο κρατικός παρεμβατισμός είναι εντονότερος σε όλους τους τομείς της οικονομικής και κοινωνικής ζωής, χαρακτηρίζονται περισσότερο ως μεικτής μορφής. Στις μεικτές αυτές λοιπόν οικονομίες, θα ανέμενε κανείς την άνευ κριτικής

αναγνώριση του σημαντικού ρόλου της εκπαίδευσης στην ανάπτυξη των οικονομιών όπως επίσης και στην υπερθετική χρηματοδότηση αυτής. Βέβαια, είναι αληθές ότι σε πλήθος εκθέσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής αναγνωρίζεται η εκπαίδευση και η έρευνα μεταξύ των καταλυτικών παραγόντων για την επίτευξη της πολυπόθητης οικονομικής ανάπτυξης.

Όμως σε πρακτικό επίπεδο διαπιστώνεται ότι σε περιόδους κρατικών περικοπών (κρίσεων) η παιδεία και η έρευνα δεν μένουν ανεπηρέαστες. Πρόσφατα παραδείγματα αποτελούν η Αγγλία και η Ελλάδα, όπου προκειμένου να μειωθεί το έλλειμμα του κρατικού προϋπολογισμού μειώθηκαν εμφανώς και οι δαπάνες για την παιδεία. Το γεγονός αυτό δεν μπορεί παρά να χαρακτηριστεί ως οξύμωρο και σίγουρα επιβάλλεται να αποτελέσει παράδειγμα προς αποφυγήν για την κυπριακή πραγματικότητα. Η Κύπρος πρέπει να εξέλθει του "νήδμου ύπνου" και να στρέψει

την προσοχή της στη δημιουργία όλο και ποιοτικότερου ανθρώπινου κεφαλαίου, αυξάνοντας κατά το δυνατόν τις σχετικές δαπάνες αντί να τις περικόπτει προς όφελος άλλων κατεχοχίνων παραγωγικών.

Συνεπώς, θα πρέπει να καταστεί πλήρως κατανοητό προς πάσα κατεύθυνση, πολιτική ή μη, ότι σε περιόδους κρίσης η περειαίρω αναβάθμιση του ανθρώπινου κεφαλαίου (δηλαδή η εκπαίδευση) είναι εκ των ων ουκ άνευ προτεραιότητα. Όπως πολύ εύστοχα ειπώθηκε από τον Πρόεδρο του Ισραήλ κ. Πέρεζ: "δεν είναι τα πουγκιά μας που θα πλουτίσουν τα μυαλά μας, αλλά είναι τα μυαλά μας που θα γεμίσουν τα πουγκιά μας".

**Καθηγητής Χρηματοοικονομικών, κοσμήτορας της Σχολής Διοίκησης και Οικονομίας και μέλος της Διοικούσας Επιτροπής του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου (ΤΕΠΑΚ)*

Του
**Δρα Παναγιώτη
Θεοδοσίου***